

Методология за определяне на подпомагането по Интервенция „Хуманно отношение към животните и антимикробна резистентност“¹

В предговора на Регламент (ЕС) 2021/2115, параграф 26 е заложено страните-членки да стимулират действия за насърчаване на по-високи нива на хуманно отношение към животните и инициативи за борба с антимикробната резистентност. Съгласно регламента за стратегическите планове – чл.70, параграф 3(б) плащания по тази интервенция могат да бъдат получавани, когато се надхвърлят съответните минимални изисквания за хуманно отношение към животните. Основните нормативни документи, които са съобразени при разписване на дейностите по интервенцията са: Закона за ветеринарномедицинската дейност, Наредба № 14 от 2006 г. за минималните изисквания за хуманно отношение при отглеждане на телета, Наредба № 16 от 2006 г. за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни, Наредба № 44 от 20 април 2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти, Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително зоонозите и др. Годишните плащания се предвижда да се предоставят при поемане на доброволен ангажимент за изпълнение на следните дейности или комбинация от тях, при отглеждане на ЕПЖ /говеда и биволи/ и ДПЖ /животни от рода на овцете и козите/:

Осигуряване на благоприятна жизнена среда/свободна подова площ на животните.

Изпълнението на тази дейност изисква осигуряването на свободна подова площ, не по-малка от 15% над задължителния стандарт. Свободна подова площ над задължителния стандарт следва да бъде осигурена за всички животни от допустимите категории по дейност за осигуряване на свободна подова площ, отглеждани в животновъдния обект, в който се изпълнява дейността. Дейността ще се изпълнява в две направления:

- Осигуряване на благоприятна жизнена среда/свободна подова площ за ЕПЖ;
- Осигуряване на благоприятна жизнена среда/свободна подова площ за ДПЖ.

Осигуряване на свободно отглеждане на открито

Дейността се прилага за следните категории животни:

- говеда и биволи над 6-месечна възраст;
- животни от рода на овцете и козите.

Заявените по дейността животни следва поне 160 дни годишно да бъдат отглеждани на открито, от които 40 дни могат да бъдат на двора, но минимум 120 дни за свободно пашуване. Пашата от поне 120 дни в годината се извършва в периода между 15 март и 15 ноември, при спазване на гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата в периода на извършване на дейността, до не повече от 2 ЖЕ/хектар. Поне едноразово всяко 50-то животно от заявените по дейността животни следва да е с поставен GPS тракер.

Намаляване употребата на антимикробни средства

Дейността изисква изпълнение на програма за превенция и контрол на значимите заболявания на ниво животновъден обект. Подпомагане по дейността се отпуска за покриване на допълнителни разходи за имунопрофилактични мероприятия на значими бактериални, както и значими вирусни заболявания, причиняващи вторични

¹ Институт по аграрна икономика - ССА

инфекции, за които има одобрени ваксини, но същите не попадат в обхвата на мерките на Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително зоонозите, финансирани от държавния бюджет. Списъкът на тези заболявания и одобрените за тях ваксини се изготвя и предоставя от Българската агенция по безопасност на храните. По дейността могат да се покриват и разходи, свързани с поставяне на ваксини, извършване на допълнителни прегледи от страна на регистрирания ветеринарен лекар, разходи за вземане на проби от животни /партиди продукти и др.

По интервенцията ще се предоставя финансова помощ за допълнителни разходи и пропуснати доходи, в следствие на доброволно поети едногодишни ангажменти за хуманно отношение, както и намаляване антимикробната резистентност при отглеждане на ЕПЖ (говеда и биволи) и ДПЖ (животни от рода на овцете и козите). Подходът за изчисляване на премията за хуманно отношение при Едри преживни животни (ЕПЖ) и Дребни преживни животни (ДПЖ) включва сумиране стойностните компоненти, които отразяват настъпили повишени разходи (производствени разходи за изхранване и лечение, допълнителна нужда от труд, превенция от разпространение на болести посредством ваксинация, др) пропуснати ползи (пропуснат доход от увеличаване на свободната площ, намален млеконадой и др), което се прави на база статистически данни, експертни оценки, литературни източници и експертни допускания. Референтният период за извършване на изчисленията е 2018-2020 г., като са направени частични индексации на разходите компоненти, за времето след 2020 г-зарази значителната динамика на цените на използваните ресурси.

Използвани са различни източници на информация, като основно това са официални производствени данни на отдел „Агрозистатика” на МЗМ, Евростат и НСИ, както и Системата за земеделска и счетоводна информация, както и експертни оценки, отнасящи се до технологичните и производствени разпространени практики при отглеждането на животните. При извършването на експертна оценка са използвани наблюдения и полеви проучвания, които са част от научно-изследователския опит и натрупаните резултати в Институт по аграрна икономика, Центъра за икономически изследвания в селското стопанство (САРА) и др.

При изчисляването на компенсациите при реализиране на предвидените дейности са взети предвид само преките, производствени приходи и разходи, които се формират от количествените и стойностни компоненти. Представените разчети са еквивалентни на ниво животинска единица (ЖЕ), като тяхното изходно получаване е направено на база 1 животно. Референтната база за 1 животно е съответно млечна крава в сектора на ЕПЖ и млечна овца, в сектора на ДПЖ. По този начин данните са обобщени и агрегирани и за последващо мултиплициране към други категории животни могат да се използват стандартните нормативи за животинските единици.

Основните компоненти и променливи включени в методиката и послужили за изчисляване на компенсаторните ставки са всяка една от тези дейности водещи до по-хуманно отношение към животните се категоризират, като: производствени, ценови, трудови, технологични и ветеринарни. Алгоритъмът на изчисляване се основава на спецификацията, че земеделските стопани прилагащи завишените изисквания за хуманно отношение търпят пропуснати ползи от намаления брой животни, които могат да отглеждат при равни други условия в техните помещения и влошената ефективност при свободно отглеждане на животните. При изчисляване на подпомагането за ЕРД от категорията телета (до 6 месеца) и юници (6 – 24 месеца) са използвани нормативните пропорции изразени в животински единици, като за ЕРД от 6 до 24 месеца това става по формулата за средната между ЖЕ за телета до 6 месеца и говеда над 24 месеца, като изведеният коефициент е 0,7.

При дейността целяща намаляване използването на антимикробни препарати се калкулират заместването на тези препарати с разширяване периметрите на ваксинация, профилактична дейност и мониторинг на животните. За дейността осигуряване на свободна подова площ от 15% над минималните изисквания е направено изчисление за пропуснатите ползи и респективно приходи от намалението на животинска единица при ЕРД и ДРД с 15% и оттам за необходимата компенсация върху останалите животни. Изчисленията са правени на база единица животно, като продукцията от него на годишна основа е умножено по цената. Извършена е корекция със спестените разходи за единица животно, включващи разходите по изхранването и медицинското обслужване на животните, за да се получат brutните маржини, които представляват пропуснатите ползи от намаляване гъстотата при отглеждане на ЕРД и ДРД при по-хуманни условия.

Осигуряване на свободно отглеждане на открито на ЕРД и ДРД предвижда увеличаване на броя дни годишно за пасищно отглеждане на животните. Изчислението е направено първоначално за 1 животно от рода на ЕПЖ и ДРД за 1 ден пасищно отглеждане на открито откъдето впоследствие е изчислено за 1 ЖЕ. Броят на дните за отглеждане на открито на ЕРД, които се допуска, че ще бъдат увеличени, за да се осигурят по-добри условия на отглеждане е осреднен на 20 дни годишно. Заложено е животните при тази дейност поне 160 дни годишно да бъдат отглеждани на открито, от които 40 дни могат да бъдат на двора, но минимум 120 дни за свободно пашуване. Пашата от поне 120 дни в годината се извършва в периода между 15 март и 15 ноември, при спазване на гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата в периода на извършване на дейността, до не повече от 2 ЖЕ/хектар.

Пасищното отглеждане на ЕРД от поне 120 дни е свързано с по-големи пропуснати ползи, като тази дейност предоставя отглеждане по-близо до естествените заложиби на пасищните животни, но е свързано с нараснали разходи за труд. Изисква се и поне едно на всяко 50-то животно от заявените по дейността животни следва да е с поставен GPS тракер. При пасищното отглеждане има необходимост от пасищна площ, така и от допълнителен труд, докато в същото време се стига до по-малък млеконадой и респективно намаление на разходите по оборното изхранване на животните, които биват спестени от производителите. При дейността за намаляване използването на антимикробни препарати се калкулират не пропуснати ползи от това, че се увеличава заболяемостта, а допълнителни разходи, които целят подобряване на профилактиката, навлизане на нови ваксинационни програми и засилване на диагностичната и превантивна грижа. Дейността изисква засилване на превенцията и контрола на риска от заболявания на ниво животновъден обект, което налага разширяване ролята на самите стопани, както и ангажиране на нови и по-големи ветеринарни грижи. Подпомагане по дейността се отпуска за покриване на допълнителни разходи за имунопрофилактични мероприятия на значими бактериални, както и значими вирусни заболявания, причиняващи вторични инфекции, за които има одобрени ваксини, но същите не попадат в обхвата на мерките от Националната програма за профилактика.

При направената проверка за избягване на двойно финансиране се установява, че компенсацията за дейността за свободно отглеждане не трябва да се прилага едновременно с други интервенции и схеми в рамките на една година, където се предвижда плащане за пашуване на животните.

Алгоритъм и компонентни за преизчисляване на компенсаторното подпомагане за хуманно отношение и избягване на антимикробна резистентност

№	Вид на животните		Изчислителен алгоритъм	ДПЖ	ЕПЖ	ЕПЖ - Телета	ЕПЖ 6 - 24 месеца
	Осигуряване благоприятна жизнена среда/свободна площ не по-малко от 15% над задължителния стандарт						
1	Пропуснати годишни приходи от 1 животно	лв/животно	$1 = 2 \cdot 3 + 4$	306	3161		
2	Производство на мляко от млечно животно	литра	2	90	4300		
3	Изкупна цена на сурово мляко	лв/л	3	1,4	0,67		
4	Други приходи от 1 животно	лв.	4	180	280		
5	Производствени разходи по отглеждането на 1 животно		$5 = 6 + (6 \cdot 8) + 7 + (7 \cdot 9)$	105,38	1979,1		
6	Разходи по изхранването на 1 животно при база 2018-2020 г.	лв/животно	6	80	1550		
7	Медицинско и друго обслужване за животно при база 2018-2020 г.	лв/животно	7	18	210		
8	Частична индексация на цените на фуражите по изхранването на 1 животно след 2020 г в сравнение с 2018-2020 г.	%	8	9	14		
9	Частична индексация на разходите за медицинско и друго обслужване за животно след 2020 г. при база 2018-2020 г.	%	9	1	1		

10	Компенсаторно плащане за благоприятна жизнена среда/свободна площ не по-малко от 15% над задължителния стандарт	Лв/ЖЕ	$10=2*(1-5)/10/0,15$ (ДРД)	200,62	177,29	106,37	124,10
		Евро/ЖЕ	1,95583 лв/евро	103	91	54	63
	Осигуряване на свободно отглеждане на открито на преживни животни						
1	Наемане на пасища	лв/ха	1	150	150		
2	Необходима пасищна площ на ден на 1 животно	ха/ден	2	0,002	0,0125		
3	Допълнителна нужда от труд за пасищно отглеждане на 1 животно при минимум 120 дни на паша	човеко дни/животно	3	0,009	0,07		
4	Разходи за категорията труд на отглеждане на животни	лв/ГРЕ	4	9660	9660		
5	Пропуснати ползи от намален млеконадой	лв/ден	5	0,14	1,4405		
6	Дедукция от спестени разходи за груби фуражи на ден	лв/ден	6	0,36	2,736		
7	Компенсаторно плащане за осигуряване на свободно отглеждане на открито на преживни животни	Лв/ЖЕ	$7=(1*2+3*4/230+5-6)*20/0,15$ (ДРД)	61,06	70,39		
		Евро/ЖЕ	1,95583 лв/евро	31	36		
	Намаляване употребата на антимикробни средства						
1	Допълнителни разходи за ваксини срещу заболявания водещи до	лв/животно	1	3	24		

	намаляване използването на антибиотици						
2	Разширяване на лабораторните и диагностични изследвания за здравния статус на животните	лв/животно	2	3	27		
3	Увеличени вложения на труд за превантивна дейност и управление на процеса за ограничаване на нуждите от използване на антимикробни препарати	човеко дни/животно	3	0,0015	0,0075		
4	Компенсаторно плащане за намаляване употребата на антимикробни средства	Лв/ЖЕ	4=(1+2+3*4.2)/0,15 (ДРД)	136,6	123,45	74,07	86,42
		Евро/ЖЕ	1,95583 лв/евро	70	63	38	44